# DELEGAȚIA UE ÎN REPUBLICA MOLDOVA: ANALIZĂ INSTITUȚIONALĂ ȘI CONVERGENȚĂ EUROPEANĂ

## EU DELEGATION TO THE REPUBLIC OF MOLDOVA: INSTITUTIONAL ANALYSIS AND EUROPEAN CONVERGENCE

**Daniel CIOBANU**
Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: *ci.daniel2005@gmail.com*

**CZU: 327(478): 061.1EU**

**Rezumat.** Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova reprezintă una dintre cele mai importante structuri diplomatice ale Uniunii Europene în spațiul Parteneriatului Estic, având un rol esențial în promovarea valorilor europene, susținerea reformelor interne și facilitarea convergenței legislative, instituționale și administrative cu acquis-ul Uniunii Europene. Înființată în anul 2005, Delegația UE a evoluat de la o reprezentanță diplomatică orientată preponderent spre cooperare și asistență tehnică într-un actor instituțional strategic al procesului de integrare europeană a Republicii Moldova. Această transformare a devenit deosebit de vizibilă după semnarea Acordului de Asociere, intrarea acestuia în vigoare, obținerea statutului de țară candidată și deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. Articolul analizează rolul Delegației UE în implementarea Acordului de Asociere, monitorizarea reformelor, coordonarea asistenței financiare, comunicarea strategică, susținerea societății civile și consolidarea rezilienței democratice. Sunt examinate principalele instrumente de cooperare și asistență europeană, inclusiv NDICI–Global Europe, TAIEX, Twinning, Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, suportul bugetar, inițiativele EU4Moldova și Reform and Growth Facility for Moldova. Cercetarea evidențiază faptul că Delegația UE funcționează ca interfață diplomatică, tehnică și normativă între instituțiile europene și autoritățile naționale, contribuind la consolidarea statului de drept, modernizarea administrației publice, creșterea capacității instituționale și apropierea Republicii Moldova de standardele Uniunii Europene. Totodată, articolul subliniază persistența unor provocări structurale, precum capacitatea administrativă limitată, corupția, polarizarea politică, dezinformarea, vulnerabilitățile energetice și presiunile geopolitice externe.

**Cuvinte-cheie:** *Delegația UE, Republica Moldova, integrare europeană, convergență instituțională, acquis-ul Uniunii Europene, reforme, Parteneriatul Estic.*

**JEL: F15; F53; F55; K33; O19.**

**Abstract:** The Delegation of the European Union to the Republic of Moldova represents one of the most important EU diplomatic structures in the Eastern Partnership area, playing an essential role in promoting European values, supporting domestic reforms and facilitating legislative, institutional and administrative convergence with the EU acquis. Established in 2005, the EU Delegation has evolved from a diplomatic representation mainly focused on cooperation and technical assistance into a strategic institutional actor in

Moldova's European integration process. This transformation has become particularly visible after the signing and entry into force of the Association Agreement, the granting of candidate country status and the formal opening of accession negotiations with the European Union. The article analyses the role of the EU Delegation in implementing the Association Agreement, monitoring reforms, coordinating financial assistance, promoting strategic communication, supporting civil society and strengthening democratic resilience. It examines the main instruments of European cooperation and assistance, including NDICI–Global Europe, TAIEX, Twinning, Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, budget support, EU4Moldova initiatives and the Reform and Growth Facility for Moldova. The research highlights that the EU Delegation functions as a diplomatic, technical and normative interface between European institutions and national authorities, contributing to the strengthening of the rule of law, the modernisation of public administration, the enhancement of institutional capacity and Moldova's approximation to EU standards. At the same time, the article underlines persistent structural challenges, such as limited administrative capacity, corruption, political polarisation, disinformation, energy vulnerabilities and external geopolitical pressure.

**Keywords:** *EU Delegation, Republic of Moldova, European integration, institutional convergence, EU acquis, reforms, Eastern Partnership.*

**JEL: F15; F53; F55; K33; O19.**

**Introducere.** Relațiile dintre Republica Moldova și UE au cunoscut, în ultimele două decenii, o transformare profundă, trecând de la cooperarea politică și tehnică specifică Politicii Europene de Vecinătate la un proces avansat de integrare europeană. Această evoluție reflectă atât transformările interne ale Republicii Moldova, cât și reconfigurarea politicii externe a Uniunii Europene în vecinătatea estică. Semnarea Acordului de Asociere în anul 2014, intrarea acestuia în vigoare în 2016, obținerea statutului de țară candidată în 2022 și deschiderea negocierilor de aderare în 2024 au consolidat caracterul strategic al relației dintre Republica Moldova și UE [3]. În acest proces, Delegația UE în Republica Moldova ocupă un loc central, acționând ca reprezentanță diplomatică a UE, canal de comunicare instituțională, coordonator al asistenței europene și promotor al valorilor fundamentale europene. Delegația contribuie la implementarea Acordului de Asociere, susține procesul de armonizare legislativă, monitorizează reformele și facilitează dialogul politic dintre autoritățile Republicii Moldova și instituțiile UE [9]. Prin funcțiile sale, Delegația nu se limitează la reprezentarea diplomatică tradițională, ci participă activ la configurarea unui cadru de sprijin normativ, financiar și tehnic necesar modernizării statului.

După intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Delegațiile UE au dobândit o funcție diplomatică mai complexă, fiind integrate în arhitectura SEAE, care nu mai pot fi interpretate doar ca oficii de reprezentare ale Comisiei Europene, ci ca structuri diplomatice ale Uniunii, cu atribuții de reprezentare politică, coordonare instituțională, comunicare strategică și sprijin operațional pentru implementarea acțiunii externe a UE [10]. Această transformare este importantă pentru înțelegerea

rolului Delegației UE în Republica Moldova, deoarece relația Chișinău–Bruxelles a depășit etapa unei cooperări sectoriale limitate și a intrat într-o fază de convergență instituțională și politică avansată.

În cazul Republicii Moldova, importanța Delegației UE este amplificată de contextul geopolitic regional, marcat de războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei, de vulnerabilități energetice, presiuni hibride, campanii de dezinformare și necesitatea accelerării reformelor interne. În aceste condiții, Delegația UE nu este doar un actor diplomatic, ci și un facilitator al transformării instituționale, al consolidării rezilienței democratice și al modernizării europene a statului. Activitatea sa se desfășoară într-un mediu complex, în care dimensiunea tehnică a reformelor se intersectează cu dimensiunea geopolitică a securității regionale și cu dimensiunea societală a sprijinului public pentru integrarea europeană.

Scopul articolului constă în analiza rolului instituțional al Delegației UE în Republica Moldova în procesul de convergență europeană. Obiectivele cercetării sunt: identificarea atribuțiilor principale ale Delegației UE; examinarea instrumentelor de cooperare și asistență; evaluarea contribuției acesteia la implementarea reformelor; evidențierea provocărilor persistente; formularea unor concluzii privind impactul Delegației asupra parcursului european al Republicii Moldova.

Ipoteza cercetării pornește de la premisa că Delegația UE în Republica Moldova funcționează ca un actor instituțional multidimensional, care îmbină reprezentarea diplomatică, transferul normativ, coordonarea tehnică și comunicarea strategică, contribuind la accelerarea procesului de europenizare a statului. Totodată, eficiența sa depinde de capacitatea autorităților naționale de a valorifica sprijinul european, de stabilitatea politică internă și de continuitatea reformelor în domeniile-cheie ale aderării.

**Gradul de investigare a problemei la etapa actuală.** Problematica rolului Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova se înscrie în cercetările privind acțiunea externă a UE, diplomația europeană post-Lisabona, politica de extindere, europenizarea statelor candidate și convergența instituțională. Literatura de specialitate analizează Delegațiile UE ca structuri diplomatice multifuncționale, instrumente ale acțiunii externe și actori ai comunicării strategice. În cazul Republicii Moldova, relevanța temei derivă din rolul acestora în conectarea proceselor interne de reformă cu prioritățile, standardele și mecanismele Uniunii Europene.

O primă direcție de cercetare privește fundamentul juridic și instituțional al acțiunii externe europene. Tratatul privind Uniunea Europeană consacră democrația, statul de drept, drepturile omului, respectarea Cartei ONU și cooperarea internațională drept principii directoare ale acțiunii externe [1], iar Carta drepturilor fundamentale completează această arhitectură normativă [2]. În acest cadru, Delegația UE trans-

pune prioritățile europene în dialog diplomatic, cooperare tehnică și susținerea reformelor interne.

Un domeniu distinct îl constituie implementarea Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, care au creat cadrul juridic al apropierii legislative, economice și instituționale dintre Republica Moldova și UE [3]. Convergența vizează nu doar comerțul, ci și statul de drept, administrația publică, justiția, concurența, energia, mediul, transporturile și alte politici sectoriale. Delegația UE facilitează dialogul de politici, sprijină implementarea angajamentelor și contribuie la monitorizarea progreselor.

După acordarea statutului de țară candidată și trecerea la etapa negocierilor de aderare, literatura și documentele instituționale acordă o atenție sporită rolului politicii de extindere. Rapoartele Comisiei Europene oferă repere pentru evaluarea reformei justiției, funcționării instituțiilor democratice, administrației publice și alinierii la acquis-ul UE [6]. În acest context, Delegația funcționează ca interfață instituțională între Chișinău și structurile europene, facilitând corelarea reformelor naționale cu exigențele procesului de aderare.

O altă direcție importantă privește asistența financiară și tehnică acordată prin NDICI–Global Europe, TAIEX, Twinning, Erasmus+, Horizon Europe, Jean Monnet, sprijin bugetar și Facilitatea pentru Reformă și Creștere pentru Republica Moldova [8]. Aceste mecanisme contribuie la consolidarea capacității administrative și la implementarea reformelor, însă eficiența lor depinde de calitatea guvernanței, capacitatea instituțiilor naționale și aplicarea efectivă a legislației armonizate.

Literatura examinează, de asemenea, Delegațiile UE ca actori ai diplomației publice și comunicării strategice. În Republica Moldova, această funcție este deosebit de relevantă în contextul dezinformării, polarizării geopolitice și competiției informaționale. Promovarea proiectelor europene, explicarea procesului de integrare și susținerea participării civice contribuie la consolidarea rezilienței democratice și a sprijinului societal pentru parcursul european [12].

În pofida dezvoltării cercetărilor privind extinderea, asistența europeană și reformele interne, rolul Delegației UE ca actor instituțional de legătură între Bruxelles și Chișinău rămâne insuficient integrat într-o perspectivă unitară. Prezenta cercetare urmărește să reducă această lacună prin analiza funcțiilor diplomatice, normative, financiare, instituționale și societale ale Delegației UE și a contribuției sale la convergența europeană a Republicii Moldova.

**Materiale utilizate și metode aplicate.** Pentru elaborarea articolului au fost utilizate surse primare și secundare relevante. Sursele primare includ Tratatul privind Uniunea Europeană, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Acordul de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană, documentele Comisiei Euro-

pene privind politica de extindere, rapoartele de țară pentru Republica Moldova, documentele Serviciului European de Acțiune Externă și actele normative privind instrumentele financiare ale UE [1]. Sursele secundare includ studii academice, rapoarte de expertiză, analize instituționale și materiale privind politica externă a UE, diplomația europeană și europenizarea statelor din Parteneriatul Estic.

Metodologic, cercetarea utilizează metoda analizei documentare, metoda juridico-instituțională, metoda istorică, metoda comparativă și metoda sistemică. Analiza documentară permite examinarea cadrului normativ și strategic al relațiilor UE–Republica Moldova. Metoda juridico-instituțională este utilizată pentru evaluarea atribuțiilor Delegației UE și a rolului acesteia în implementarea Acordului de Asociere și a agendei de aderare. Metoda istorică permite urmărirea evoluției relațiilor UE–Republica Moldova de la cooperarea de vecinătate la etapa negocierilor de aderare. Metoda comparativă facilitează raportarea experienței Republicii Moldova la logica generală a extinderii UE și la instrumentele utilizate în raport cu alte state candidate. Metoda sistemică permite înțelegerea Delegației UE ca element al unei arhitecturi mai largi de sprijin politic, financiar, tehnic și normativ.

Cercetarea are un caracter preponderent calitativ, fiind orientată spre interpretarea rolului Delegației UE în procesul de integrare europeană. Accentul este pus pe interdependența dintre cadrul normativ european, instrumentele de asistență, prioritățile de reformă ale Republicii Moldova și contextul geopolitic regional. Această abordare permite depășirea unei interpretări strict descriptive și oferă posibilitatea de a analiza Delegația UE ca actor instituțional implicat în transferul de norme, în coordonarea politicilor și în susținerea transformării democratice.

**Rezultatele obținute în baza analizelor științifice efectuate.** Transformarea delegațiilor UE după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona reprezintă un moment esențial în evoluția acțiunii externe europene. Înainte de acest moment, reprezentarea externă a Comunităților Europene era asociată în mare măsură cu rolul Comisiei Europene în gestionarea politicilor de cooperare, comerț și asistență externă. După Lisabona, UE a dobândit personalitate juridică unică, iar Serviciul European de Acțiune Externă a devenit structura centrală de coordonare diplomatică a UE. În acest context, Delegațiile UE au primit un profil instituțional mai complex, fiind chemate să reprezinte Uniunea în ansamblu, nu doar anumite politici sectoriale [1].

Din punct de vedere conceptual, delegațiile UE pot fi analizate prin prisma a trei funcții principale. Prima este *funcția diplomatică*, care presupune reprezentarea Uniunii Europene în relațiile cu statul gazdă, menținerea dialogului politic, transmiterea pozițiilor oficiale ale UE și facilitarea comunicării între autoritățile naționale și instituțiile europene. A doua este *funcția tehnico-instituțională*, care vizează sprijinirea reformelor, coordonarea asistenței financiare și facilitarea transferului de exper-

tiză. A treia este *funcția normativă și societală*, care constă în promovarea valorilor europene, susținerea societății civile, comunicarea publică și combaterea dezinformării.

În Republica Moldova, aceste trei funcții se intersectează într-un mod deosebit de evident. Statutul de țară candidată a transformat relația cu UE într-un proces de pregătire pentru aderare, iar Delegația UE a devenit un actor important al acestui proces. Ea nu adoptă deciziile politice interne și nu substituie instituțiile naționale, dar contribuie la orientarea reformelor, la explicarea cerințelor europene și la conectarea autorităților Republicii Moldova cu resursele și expertiza UE. Din această perspectivă, Delegația UE poate fi interpretată ca un actor de europenizare instituțională. Europenizarea nu presupune doar preluarea formală a unor norme juridice, ci și transformarea practicilor administrative, a culturii instituționale și a mecanismelor de guvernare. În cazul Republicii Moldova, acest proces este complex, deoarece se desfășoară într-un context marcat de moșteniri instituționale post-sovietice, vulnerabilități economice, polarizare politică și presiuni geopolitice externe.

**Evoluția relațiilor Republica Moldova–Uniunea Europeană și rolul Delegației UE.** Relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană au evoluat de la un cadru inițial de cooperare politică și tehnică post-sovietică spre un proces complex de asociere, europenizare și pregătire pentru aderare. Această transformare reflectă nu doar intensificarea contactelor bilaterale, ci și modificarea substanțială a naturii raporturilor dintre cele două părți, prin extinderea condiționalității europene, aprofundarea convergenței normative și instituționale și includerea Republicii Moldova într-un cadru tot mai dens de politici, mecanisme și obligații asociate integrării europene.

În perioada de după proclamarea independenței, relațiile Republicii Moldova cu UE au fost centrate preponderent pe stabilizarea instituțională, sprijinirea tranziției economice și constituirea unui cadru funcțional de dialog politic. Ulterior, includerea Republicii Moldova în PEV și în Parteneriatul Estic a schimbat substanțial parametrii cooperării. Relația bilaterală a dobândit un caracter mai structurat și mai condiționat de realizarea reformelor, apropierea legislativă și consolidarea instituțiilor democratice. În acest context, Delegația UE a devenit un intermediar instituțional esențial între autoritățile naționale și instituțiile europene, contribuind atât la implementarea programelor de asistență, cât și la transmiterea priorităților europene în procesul intern de reformă.

Semnarea Acordului de Asociere și instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător au marcat trecerea spre o formă avansată de integrare sectorială și convergență normativă [3]. Prin aceste instrumente, Republica Moldova și-a asumat obligații extinse de armonizare legislativă, modernizare instituțională și adaptare a

politicilor publice la standardele UE. Din această perspectivă, relația cu UE a depășit logica unei simple cooperări externe și a început să producă efecte directe asupra proceselor interne de guvernare. Rolul Delegației UE s-a consolidat corespunzător, prin sprijinirea implementării Acordului de Asociere, monitorizarea progreselor, facilitarea expertizei tehnice și coordonarea intervențiilor financiare și instituționale destinate reformelor.

Obținerea statutului de țară candidată și lansarea negocierilor de aderare au determinat o nouă schimbare de paradigmă în relațiile Republicii Moldova cu UE. Dacă asocierea urmărea în principal apropierea politică, economică și juridică de UE, procesul de aderare presupune pregătirea sistematică pentru asumarea obligațiilor aferente calității de stat membru. Accentul se deplasează astfel de la convergența selectivă la capacitatea de preluare, aplicare și implementare efectivă a *acquis-ului UE*, precum și la consolidarea mecanismelor administrative și instituționale necesare participării viitoare la sistemul decizional european. În această etapă, Delegația UE îndeplinește o funcție tot mai complexă de facilitare a dialogului instituțional, de sprijinire a capacității administrative și de comunicare a priorităților și recomandărilor formulate în cadrul politicii de extindere [5].

Actuala etapă a relațiilor Republica Moldova–UE se desfășoară însă într-un context geopolitic și de securitate profund modificat. Războiul declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei a amplificat vulnerabilitățile Republicii Moldova și a evidențiat interdependența dintre reformele europene și consolidarea rezilienței statului. În consecință, procesul de aderare nu mai poate fi analizat exclusiv prin prisma armonizării legislative și a reformei administrative, ci trebuie înțeles și ca un proces de consolidare a securității politice, economice, energetice și instituționale. În acest cadru, Delegația UE își extinde relevanța dincolo de funcția tradițională de reprezentare diplomatică și coordonare a asistenței, care devine o componentă importantă a mecanismului de europenizare a Republicii Moldova, contribuind la articularea priorităților de reformă, la facilitarea dialogului dintre instituțiile naționale și cele europene și la consolidarea capacității statului de a răspunde simultan exigențelor procesului de aderare și provocărilor de securitate. Sprijinul european pentru securitatea energetică, reziliența instituțională, combaterea amenințărilor hibride, consolidarea statului de drept și dezvoltarea capacității administrative trebuie privit, în consecință, ca parte integrantă a procesului de transformare structurală prin care Republica Moldova se pregătește pentru integrarea deplină în UE.

**Instrumente și mecanisme de colaborare.** Delegația Uniunii Europene utilizează un ansamblu diversificat de instrumente pentru sprijinirea Republicii Moldova. NDICI–Global Europe constituie principalul cadru financiar pentru acțiunea externă a UE în perioada 2021–2027, oferind sprijin pentru reforme, dezvoltare, reziliență,

bună guvernare și modernizare instituțională [13]. Prin acest instrument, UE susține prioritățile de integrare europeană, consolidarea capacității administrative și apropierea Republicii Moldova de standardele europene.

TAIEX și Twinning sunt instrumente esențiale pentru transferul de expertiză europeană. TAIEX oferă asistență tehnică punctuală, instruiri și consultanță pentru armonizarea legislației, iar Twinning facilitează cooperarea instituțională de durată între administrațiile publice din statele membre ale UE și instituțiile Republicii Moldova [14]. Prin aceste mecanisme, expertiza statelor membre este transferată direct către administrația națională, contribuind la consolidarea capacității de aplicare a acquis-ului european.

Erasmus+, Horizon Europe și Jean Monnet consolidează dimensiunea educațională, științifică și academică a integrării europene. Aceste programe contribuie la formarea capitalului uman, internaționalizarea universităților, dezvoltarea cercetării, consolidarea rețelelor academice și promovarea studiilor europene. În cazul Republicii Moldova, aceste instrumente au o importanță aparte, deoarece integrarea europeană presupune nu doar armonizare legislativă, ci și schimbare culturală, profesionalizare administrativă și dezvoltarea unei elite academice și instituționale capabile să susțină procesul de aderare.

Suportul bugetar reprezintă un mecanism important prin care UE sprijină direct politicile publice ale Republicii Moldova, condiționând finanțarea de îndeplinirea unor indicatori de performanță. Growth Plan pentru Republica Moldova, susținut prin Reform and Growth Facility, consolidează această logică, punând accent pe reforme structurale, creștere economică, conectivitate, competitivitate, investiții și apropierea de piața internă a UE [8].

Inițiativele EU4Moldova completează această arhitectură de sprijin prin proiecte orientate spre dezvoltare locală, consolidarea guvernanței, promovarea integrării europene și sprijinirea comunicării publice [15]. Importanța acestor inițiative constă în faptul că ele apropie sprijinul european de cetățeni și autoritățile locale, contribuind la vizibilitatea concretă a beneficiilor integrării europene.

**Comunicarea strategică și diplomația publică europeană.** Un element tot mai important al activității Delegației UE în Republica Moldova este comunicarea strategică. În condițiile intensificării dezinformării, ale polarizării politice și ale competiției geopolitice pentru influența asupra opiniei publice, comunicarea europeană nu poate fi redusă la informarea despre proiecte finanțate de UE. Ea devine o componentă a rezilienței democratice.

Delegația UE are rolul de a explica obiectivele integrării europene, condiționalitățile procesului de aderare, beneficiile reformelor și rezultatele concrete ale sprijinului european. Comunicarea strategică este importantă deoarece reformele

europene pot implica uneori costuri politice și sociale pe termen scurt, iar în absența unei comunicări eficiente, acestea pot fi manipulate de actori ostili sau prezentate distorsionat în spațiul public.

Diplomația publică a Delegației UE se manifestă prin evenimente, campanii de informare, colaborare cu mass-media, susținerea educației civice, promovarea proiectelor UE și dialog cu societatea civilă. Aceste activități contribuie la consolidarea unei percepții mai clare asupra Uniunii Europene și asupra caracterului transformator al integrării europene. În același timp, ele contribuie la reducerea distanței dintre procesul tehnic de aderare și înțelegerea publică a acestuia.

În Republica Moldova, comunicarea strategică are o importanță sporită, deoarece societatea este expusă unor narative concurente privind orientarea geopolitică a statului. În acest context, Delegația UE contribuie la consolidarea unei culturi politice democratice, bazate pe informare corectă, transparență și participare civică. Această dimensiune este la fel de importantă ca sprijinul financiar sau tehnic, deoarece integrarea europeană este un proces care necesită nu doar reforme instituționale, ci și susținere socială durabilă.

**Contribuția Delegației UE la consolidarea statului de drept și a administrației publice.** Statul de drept reprezintă una dintre condițiile fundamentale ale procesului de aderare la Uniunea Europeană. Reforma justiției, combaterea corupției, independența instituțiilor, transparența decizională și responsabilitatea administrației publice sunt elemente centrale ale convergenței europene. În acest domeniu, Delegația UE contribuie prin coordonarea asistenței tehnice, prin facilitarea expertizei europene și prin dialog constant cu autoritățile Republicii Moldova.

Un rol important îl are sprijinul oferit pentru reforma administrației publice. Integrarea europeană presupune existența unei administrații profesioniste, stabile și capabile să gestioneze dosare complexe de aderare. Aplicarea *acquis-ului UE* solicită nu doar voință politică, ci și expertiză sectorială, capacitate de planificare, coordonare interinstituțională și mecanisme eficiente de monitorizare. Delegația UE contribuie la aceste procese prin proiecte de asistență, schimburi de experiență și facilitarea cooperării cu statele membre.

În același timp, Delegația UE are un rol indirect, dar important, în stimularea responsabilității instituționale. Monitorizarea progreselor, condiționalitatea financiară și dialogul politic creează un cadru în care autoritățile naționale sunt încurajate să mențină ritmul reformelor. Totuși, succesul acestor procese depinde în primul rând de instituțiile Republicii Moldova. Delegația poate sprijini, coordona și facilita, dar nu poate substitui voința politică și capacitatea administrativă internă.

**Provocări persistente.** În pofida sprijinului european substanțial, Republica Moldova continuă să se confrunte cu provocări structurale. Reforma justiției rămâne

un domeniu sensibil, iar combaterea corupției necesită continuitate instituțională, voință politică și mecanisme eficiente de responsabilizare. Capacitatea administrativă, în special la nivel local, este încă insuficientă pentru absorbția eficientă a fondurilor europene și pentru implementarea rapidă a acquis-ului.

Dezinformarea și polarizarea geopolitică reprezintă vulnerabilități majore, afectând percepțiile publice asupra integrării europene. În acest context, comunicarea strategică a Delegației UE și colaborarea cu societatea civilă devin esențiale pentru consolidarea sprijinului public față de parcursul european. Proiectele de informare publică, vizibilitatea asistenței europene și explicarea beneficiilor concrete ale integrării pot reduce vulnerabilitatea societății la manipulare informațională și discursuri anti-europene. De asemenea, contextul regional generat de războiul din Ucraina amplifică presiunile asupra securității Republicii Moldova. Vulnerabilitățile energetice, riscurile hibride și presiunile externe demonstrează că integrarea europeană nu este doar un proiect economic și juridic, ci și unul de securitate democratică, reziliență instituțională și consolidare a suveranității naționale.

O altă provocare este legată de echilibrul dintre ritmul reformelor și capacitatea societății de a le asimila. Procesul de aderare presupune schimbări legislative și instituționale rapide, dar durabilitatea acestora depinde de înțelegerea lor socială, de acceptarea publică și de capacitatea instituțiilor de a le implementa coerent. Din acest motiv, sprijinul Delegației UE trebuie să fie corelat cu consolidarea capacității administrative, cu implicarea autorităților locale și cu dezvoltarea unei comunicări publice eficiente.

**Delegația UE ca actor al europenizării Republicii Moldova.** Analiza rolului Delegației UE în Republica Moldova permite formularea unei concluzii mai largi: Delegația acționează ca un actor al europenizării instituționale și societale. Ea facilitează transferul de norme, sprijină reformele, coordonează instrumentele financiare și contribuie la formarea unei percepții publice mai clare asupra Uniunii Europene.

Europenizarea Republicii Moldova nu este un proces liniar, care presupune confruntarea dintre norme noi și practici instituționale vechi, dintre cerințe europene și capacități administrative limitate, dintre aspirații politice și vulnerabilități geopolitice. În acest context, Delegația UE are funcția de a asigura coerență, continuitate și conectare instituțională între Chișinău și Bruxelles. Totodată, Delegația nu poate fi privită ca un actor care acționează izolat. Eficiența sa depinde de cooperarea cu instituțiile naționale, statele membre ale UE, organizațiile internaționale, societatea civilă, mediul academic, autoritățile locale și mass-media. Această rețea de cooperare formează infrastructura practică a integrării europene.

În perspectivă, rolul Delegației UE va deveni și mai important pe măsură ce Republica Moldova va avansa în negocierile de aderare. Fiecare capitol de negociere

va necesita expertiză, coordonare, monitorizare și comunicare publică. De aceea, Delegația UE va rămâne un actor esențial al procesului de aderare, nu doar prin reprezentarea UE, ci și prin contribuția la consolidarea capacității Republicii Moldova de a funcționa conform standardelor europene.

**Concluzii și recomandări.** Analiza instituțională a Delegației UE în Republica Moldova confirmă rolul strategic al acesteia în procesul de convergență europeană. Delegația acționează ca reprezentanță diplomatică, interfață tehnică, coordonator al asistenței europene, promotor al valorilor democratice și facilitator al reformelor interne. Rezultatele cercetării demonstrează că eficiența Delegației UE este vizibilă în sprijinirea implementării Acordului de Asociere UE-Republica Moldova, în consolidarea capacităților instituționale, în susținerea societății civile, în promovarea comunicării strategice și în facilitarea accesului Republicii Moldova la instrumentele financiare și tehnice ale UE. În același timp, impactul Delegației depinde de capacitatea autorităților naționale de a valorifica sprijinul european, de calitatea guvernanței interne și de menținerea consensului politic și social privind obiectivul aderării la UE. Pentru sporirea impactului Delegației UE în Republica Moldova, este necesară consolidarea coordonării dintre autoritățile naționale și instituțiile europene, în special în domeniile direct legate de negocierile de aderare și de implementarea acquis-ului UE. O prioritate trebuie să o constituie creșterea capacității administrative de absorbție și gestionare a fondurilor europene, prin formarea funcționarilor publici, profesionalizarea structurilor responsabile și îmbunătățirea mecanismelor de planificare strategică.

În paralel, comunicarea publică privind integrarea europeană trebuie orientată mai clar spre rezultate concrete, proiecte realizate și impactul acestora asupra comunităților. Este necesară, de asemenea, extinderea sprijinului acordat autorităților publice locale, întrucât convergența europeană presupune implementarea reformelor nu doar la nivel central, ci și teritorial. Consolidarea mecanismelor de monitorizare a reformelor și de evaluare a eficienței asistenței europene ar permite o utilizare mai responsabilă a resurselor și o mai bună corelare între finanțare și rezultate. Un rol important revine dezvoltării capitalului uman prin extinderea programelor de formare destinate funcționarilor publici, mediului academic, tinerilor cercetători și reprezentanților societății civile. Totodată, combaterea dezinformării trebuie abordată sistematic, prin cooperarea dintre instituțiile publice, mass-media independentă, sistemul educațional și societatea civilă. În ansamblu, eficiența Delegației UE va depinde de capacitatea acesteia de a integra sprijinul instituțional, financiar, informațional și societal într-un mecanism coerent de susținere a procesului de aderare al Republicii Moldova.

În concluzie, Delegația UE în Republica Moldova reprezintă un actor indispensabil al procesului de integrare europeană. Rolul său depășește dimensiunea diploma-

tică tradițională, incluzând atribuții de sprijin normativ, tehnic, financiar și societal. Prin activitatea sa, Delegația contribuie la transformarea Republicii Moldova într-un stat mai stabil, mai democratic, mai rezilient și mai pregătit pentru aderarea la UE.

**Referințe bibliografice**

1. Uniunea Europeană. Tratatul privind Uniunea Europeană, versiune consolidată. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 202, 7.06.2016. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02016M/TXT-20200301
2. Uniunea Europeană. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 202, 7.06.2016. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT
3. Uniunea Europeană. Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 260, 30.08.2014. https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_internation/2014/492/oj/ron
4. EUR-Lex. Association Agreement with Moldova. Summary of EU legislation, 2023. https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/association-agreement-with-moldova.html
5. Council of the European Union. Moldova. EU relations and enlargement process, 2026. Council of the European Union. (2026). *Moldova*. European Council and Council of the European Union. https://www.consilium.europa.eu/en/policies/moldova/
6. European Commission. (2025, November 4). *Republic of Moldova 2025 report* (Commission Staff Working Document SWD(2025) 758 final). https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2025:0758:FIN:EN:PDF
7. European Commission. (2025, November 4). *2025 Communication on EU enlargement policy* (COM(2025) 690 final). https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/eb69a890-40d6-4696-801e-612d51709fdd_en?filename=2025%20Communication%20on%20EU%20Enlargement%20Policy.pdf
8. European Commission. (2026). *Reform and Growth Facility for Moldova*. Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood. https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/reform-and-growth-facility-moldova_en

9. European External Action Service. (2026, June 15). *The European Union and the Republic of Moldova*. https://www.eeas.europa.eu/moldova/european-union-and-republic-moldova_en
10. European External Action Service. (n.d.). *Delegation of the European Union to the Republic of Moldova*. https://www.eeas.europa.eu/moldova_en?s=223
11. European External Action Service. (2025, September 1). *Ambassador Iwona Piórko*. Delegation of the European Union to the Republic of Moldova. https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova/ambassador-iwona-pi%C3%B3rko_en?s=223
12. European External Action Service. Our communication. Delegation of the European Union to the Republic of Moldova, 2025. https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova/our-communication_en
13. European Parliament & Council of the European Union. (2021). *Regulation (EU) 2021/947 of the European Parliament and of the Council of 9 June 2021 establishing the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument – Global Europe, amending and repealing Decision No. 466/2014/EU and repealing Regulation (EU) 2017/1601 and Council Regulation (EC, Euratom) No. 480/2009*. *Official Journal of the European Union, L 209*, 1–78. http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj
14. European Commission. TAIEX and Twinning: Institution Building Instruments. Bruxelles, 2026.
15. EU for Moldova. (n.d.). *Moldova is Europe – Support for EU Integration*. https://eu4moldova.eu/en/support-for-eu-integration/